

ไทยโพสต์

วัน ๑๒ เดือน สิงหาคม

พ.ศ. ๒๕๕๘

ฉบับที่ ๗

จากทุ่งเมืองเพี้ย ขอนแก่น สู่สกลนคร

รูปแบบขยายผลแก้ปัญหาดินเค็ม

ปัญหาดินเค็มมีอยู่ทุกภาคของประเทศไทย แต่ที่มากที่สุดจะอยู่ที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยกระจายอยู่ในทุกจังหวัด ถ้ามีการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการก็จะทำให้เกลือขึ้นมาบนผิวดิน ส่งผลกระทบต่อการทำเกษตร

นายชูเกียรติ คำโสภา ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 กรมพัฒนาที่ดิน กล่าวว่า จังหวัดสกลนคร มีพื้นที่รวมทั้งหมดประมาณ 6 ล้านไร่ แบ่งเป็นพื้นที่

ทางการเกษตรประมาณ 4 ล้านไร่ ซึ่งพบว่ามากกว่า 2.7 ล้านไร่ หรือประมาณ 46% ของพื้นที่ทั้งหมดได้รับผลกระทบมีการแพร่กระจายของเกลือบนผิวดิน แม้ว่าส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ดินเค็มน้อยถึงปานกลาง แต่ก็ส่งผลกระทบต่อการทำเกษตร โดยเฉพาะการปลูกข้าวที่อาจได้ผลผลิตต่ำกว่าที่ควรจะเป็น แต่ถึงกระนั้นเกษตรกรกว่า 80% ที่ต้องทำนาบนพื้นที่ดินเค็ม ก็ยังยึดอาชีพทำนาอยู่ เนื่องจากการทำนาเป็นทั้งวัฒนธรรมและเป็นวิถีชีวิตที่ยึดถือปฏิบัติสืบทอดกันมาหลายรุ่น ดังนั้นแม้ว่าดินเค็มจะส่งผลกระทบต่อผลผลิตก็ยังจำเป็นต้องใช้ประโยชน์พื้นที่นาต่อไป

อย่างไรก็ตาม สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 5 ได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดินเค็มมาอย่างต่อเนื่อง จนประสบความสำเร็จในการพัฒนาพื้นที่ดินเค็มให้เกษตรกร

สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเพาะปลูกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจัดทำเป็นต้นแบบการพัฒนาพื้นที่ดินเค็มทุ่งเมืองเพี้ย จังหวัดขอนแก่น หรือเรียกว่า ทุ่งเมืองเพี้ยโมเดล ซึ่งได้ขยายผลโครงการไปสู่จังหวัดในพื้นที่รับผิดชอบ ได้แก่ จังหวัดกาฬสินธุ์ อุตรดิตถ์ และในปี 2558 นี้ได้ขยายผลมาถึงจังหวัดสกลนคร

การนำรูปแบบและองค์ความรู้ของทุ่งเมืองเพี้ยมาขยายผลในพื้นที่จังหวัดสกลนครนั้น เริ่มแรกก็ต้องกำหนดโซนพื้นที่ที่จะดำเนิน

การพัฒนา โดยคำนึงจากกลุ่มเกษตรกรที่พร้อมจะให้ความร่วมมือ รวมไปถึงผู้บริหารพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อบต.) กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน มีความต้องการจะร่วมมือกับทางสถานีพัฒนาที่ดินสกลนครใหม่ ซึ่งก็ได้พื้นที่ดำเนินการนำร่องคือที่บ้านดงมะไฟ บ้านดงขวาง ตำบลดงมะไฟ อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร รวมพื้นที่ 800 ไร่ โดยขณะนี้ได้ดำเนินการพัฒนาพื้นที่ดินเค็มด้วยการปรับปรุงแปลงนา เนื่องจากแปลงนาเกษตรกรจะเป็นแปลงเล็กไม่เหมาะกับการนำเครื่องจักรกลทางการเกษตรเข้าพื้นที่ ซึ่งต้องใช้แรงงานภาคเกษตรที่นับวันจะลดต่ำลง ก็ต้องปรับให้เป็นนาผืนใหญ่เพิ่มพื้นที่เพาะปลูกและยังสะดวกต่อการนำเครื่องจักรกลไปใช้ได้

อีกทั้งทำดำนนาให้ใหญ่ขึ้นและส่งเสริมการปลูกยูคาลิปตัสหรือกระถินออสเตรเลียบนคันนา เพื่อช่วย

ดูดซับน้ำ ลดระดับน้ำเค็มใต้ดินไม่ให้แพร่กระจายขึ้นมาบนผิวดิน ส่วนในแปลงนาที่ต้องปรับปรุงบำรุงดินด้วยการใช้แกลบ ปูนโดโลไมต์ ร่วมกับปลูกพืชปุ๋ยสดอย่างอินทรีฝรั่ง ปอเทือง ถั่วพรางแล้วไถกลบเพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุให้กับดิน ควบคู่กับการฝึกอบรม ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนา ปรับปรุงพื้นที่ดินเค็มให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

แม้ว่าขณะนี้เพิ่งเริ่มต้นโครงการแต่เกษตรกรก็ให้การตอบรับเป็นอย่างดี เนื่องจากเห็นผลสำเร็จของ

ทุ่งเมืองเพี้ย ซึ่งทำให้เกษตรกรตระหนักดีว่าดินเค็มเป็นปัญหาที่สามารถแก้ไขได้ และเขาก็พร้อมที่จะทำตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ อย่างไรก็ตาม ทางสถานีพัฒนาที่ดินสกลนครได้มีการเก็บตัวอย่างดินก่อนเริ่มโครงการไปตรวจวิเคราะห์หาค่าความเป็นกรด ต่างค่าธาตุอาหารในดิน และจะตรวจวิเคราะห์ซ้ำในช่วงระหว่างการทำนาคาดการณ์และสิ้นสุดโครงการอีกครั้ง เพื่อเก็บข้อมูลเปรียบเทียบต่อไป

"การแก้ปัญหาดินเค็มสามารถทำได้จริง เพราะมีต้นแบบที่ชัดเจนที่ทุ่งเมืองเพี้ย ดังนั้น เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการขยายผลในจังหวัดสกลนคร จึงมีความเชื่อมั่นว่าถ้ามีการจัดการพัฒนาแก้ปัญหาดินเค็มอย่างถูกต้องแล้ว เขาจะสามารถเพิ่มผลผลิตข้าวจากเดิมที่ได้ประมาณ 300-400 กก./ไร่ จะเพิ่มขึ้นเป็น 500-600 กก./ไร่ ได้ในที่สุด" นายชูเกียรติ กล่าว

อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาดินเค็มต้องใช้ระยะเวลา เนื่องจากเป็นปัญหาที่สะสมเรื้อรังมานาน ก็ต้องค่อยเป็นค่อยไป เกษตรกรต้องใจเย็นและปฏิบัติตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ เพราะไม่ใช่ทำปุ๋ยก็จะเห็นผล 100% ทันทีซึ่งเป็นไปไม่ได้ ทั้งนี้ สถานีพัฒนาที่ดินสกลนคร ได้ทำเรื่องเสนอของบประมาณปี 2559 เพื่อทำโครงการต่อเนื่อง เพราะถ้าสามารถพลิกพื้นที่พัฒนาพื้นที่ดินเค็มของตำบลดงมะไฟ ให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าวได้ ก็จะเป็นพื้นที่ตัวอย่าง ให้เกษตรกรในพื้นที่อื่นได้มาศึกษาดูงาน และก็นำจะมีการขยายผลโครงการดังกล่าวไปสู่พื้นที่ตำบลอื่นที่ประสบปัญหาดินเค็มด้วยเช่นกัน

